

OPINIA RADY**z dnia 4 marca 2008 r.****w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2007–2010 przedstawionego przez Grecję**

(2008/C 74/08)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 4 marca 2008 r. Rada przeanalizowała zaktualizowany program stabilności przedstawiony przez Grecję, obejmujący lata 2007–2010 ⁽²⁾.
- (2) Na przestrzeni ostatnich lat Grecja znajdowała się w okresie silnego wzrostu napędzanego rosnącym spożyciem prywatnym oraz dynamiczną działalnością inwestycyjną; w tym samym czasie miało również miejsce znaczne przyspieszenie wzrostu zatrudnienia. Jednak mimo znacznego zwiększenia wydajności, utrzymująca się względnie duża różnica między stopą inflacji w Grecji a tym wskaźnikiem w strefie euro prowadzi do utraty konkurencyjności.

Duża i pogłębiająca się nierównowaga zewnętrzna — którą częściowo tłumaczy się jednym z najwyższych w UE wskaźników inwestycji — jeżeli utrzyma się w średnim okresie, może wpłynąć negatywnie na wyniki gospodarcze. W tym kontekście polityka budżetowa ma do odegrania kluczową rolę w stabilizacji gospodarki, zwiększenia jej wydajności oraz zmniejszeniu zagrożeń związanych z przegrzaniem gospodarki i pogłębianiem się nierównowagi zewnętrznej. Od 2004 roku dokonano znacznych postępów w konsolidacji finansów publicznych w zrównoważony sposób. Opierające się na tych podstawach: kontrola bieżących wydatków pierwotnych, zapobieganie procyklicznemu kursowi polityki budżetowej oraz zwiększenie efektywności wydatków publicznych mają nadrzędne znaczenie dla dalszego zapewniania dyscypliny budżetowej oraz poprawy jakości finansów publicznych. W kontekście wciąż wysokiego poziomu długu publicznego stabilność finansów publicznych w długim okresie zależy w ogromnym stopniu od osiągnięcia i utrzymywania stabilnych pozycji budżetowych, kontynuowania prowadzonych reform systemu opieki zdrowotnej oraz realizacji kompleksowej reformy systemu emerytalnego ⁽³⁾.

- (3) W scenariuszu makroekonomicznym stanowiącym podstawę programu przewidziano, że w okresie objętym programem wzrost realnego PKB utrzyma się na poziomie średnio około 4 %. Z dostępnych obecnie informacji wynika ⁽⁴⁾, że scenariusz ten jest oparty na optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego, zwłaszcza w końcowych latach. W programie stabilności przewiduje się w szczególności, że spożycie prywatne i wzrost inwestycji pozostaną na wysokim poziomie, w związku z nieco większym wzrostem zatrudnienia i optymistycznie ocenianym wpływem niektórych wdrożonych środków, takich jak drugi etap reformy podatkowej, w tym dalsze ograniczenia stawek podatku od osób fizycznych uchwalone w 2006 roku, prawo zachęcające do inwestowania oraz przyspieszenie projektów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym (PPP).

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1055/2005 (Dz.U. L 174 z 7.7.2005, str. 1). Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Zaktualizowana wersja programu została przedstawiona 3 tygodnie po upływie terminu przewidzianego w kodeksie postępowania, przypadającego na dzień 1 grudnia.

⁽³⁾ W dniu 15 lutego 2008 r. premier Grecji przedstawił na forum Zgromadzenia Ogólnego Parlamentu główne filary planowanej reformy systemu emerytalnego.

⁽⁴⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2007 r. oraz dokonaną przez Komisję ocenę przedstawionego w październiku 2007 r. sprawozdania z realizacji krajowego programu reform.

Zmiana kosztów pracy może ponadto wywołać presję inflacyjną mimo ograniczenia wzrostu płac w sektorze publicznym, podczas gdy konkurencyjność może zmniejszyć się bardziej niż przewidziano w programie. Co więcej, według ostatnich informacji, prognozy dotyczące inflacji mogą ulec pogorszeniu.

- (4) Zgodnie z najnowszym programem, ocenia się, że w 2007 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł ponownie do 2,7 % PKB (z 2,5 % w 2006 r.), podczas gdy docelowy poziom deficytu ustalony w poprzedniej aktualizacji wynosił 2,2 % PKB ⁽¹⁾. Odchylenie to — w wysokości 0,5 punktu procentowego PKB — jest, w połączeniu z nieznacznie ujemnym wynikiem wyjściowym, skutkiem przekroczenia wydatków o około 0,25 punktu procentowego PKB oraz wpływu netto działań jednorazowych, zwiększających deficyt o 0,3 punktu procentowego PKB ⁽²⁾. Przewidywany w prognozie służb Komisji z jesieni 2007 r. deficyt na poziomie 2,9 % PKB jest o 0,25 punktu procentowego wyższy od deficytu przedstawionego w programie, co wynika z ostrożniejszej oceny wysokości dochodów z podatków. Prognozowane obniżenie strukturalnego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (tj. deficytu w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe) w 2007 roku o około 0,5 punktu procentowego PKB jest częściowo zgodne z wezwaniem zawartym w opinii Rady z dnia 27 lutego 2007 r. w sprawie poprzedniej aktualizacji programu stabilności ⁽³⁾ do „wzmocnienia przewidzianych działań dostosowawczych prowadzących do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego”. Rada odnotowuje, że wykonanie budżetu w 2007 r. nie jest również całkowicie zgodne z kierunkami polityki budżetowej przyjętymi przez Eurogrupę na posiedzeniu w kwietniu 2007 r.
- (5) Strategia budżetowa nakreślona w programie zmierza do przyspieszenia tempa konsolidacji budżetowej prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego, jakim jest zrównoważona pozycja budżetowa w kategoriach strukturalnych, przez zmniejszenie deficytu strukturalnego o ponad 0,5 punktu procentowego PKB rocznie, co jest zgodne z wezwaniem Rady z dnia 27 lutego 2007 r. w sprawie poprzedniej aktualizacji programu stabilności do „wzmocnienia przewidzianych działań dostosowawczych prowadzących do osiągnięcia celu średniookresowego”. W szczególności planuje się, że cel średniookresowy zostanie osiągnięty wcześniej niż przewidywano w poprzedniej aktualizacji (rok 2012), lecz wciąż poza horyzontem programu (rok 2010). Program ma na celu osiągnięcie zrównoważonej pozycji budżetowej w ujęciu nominalnym do 2010 roku, wychodząc od deficytu na poziomie 2,75 % PKB w 2007 roku. Nadwyżka pierwotna ma wzrosnąć z 1,25 % PKB w 2007 r. do 3,75 % w roku 2010. Planowane dostosowanie opiera się głównie na dochodach, pochodzących w części z wprowadzenia środków uznaniowych w podatkach pośrednich oraz opodatkowania nieruchomości, a także częściowo z ulepszenia systemu podatkowego oraz intensywniejszego zwalczania zjawiska uchylania się od płacenia podatków oraz oszustw podatkowych. Podczas gdy całkowite wydatki maleją jedynie marginalnie w stosunku do PKB, ich skład ma się zmienić; wydatki na cele społeczne, zasadniczo skompensowane ograniczeniami w spożyciu pośrednim, wzrosną o 1 punkt procentowy PKB. Biorąc pod uwagę mechaniczny wpływ ostatniej korekty PKB, zaprezentowany w programie cel budżetowy na 2008 r. pozostaje zasadniczo podobny do tego z poprzedniej aktualizacji, a cel na 2009 rok będzie nawet lepszy przy zasadniczo porównywalnym scenariuszu makroekonomicznym. Zakłada się, że dług publiczny brutto, szacowany na poziomie 93,4 % PKB w 2007 r. i pozostający znacznie powyżej przewidzianej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 60 % PKB, zmniejszy się o ponad 10 punktów procentowych w okresie objętym programem.
- (6) Wyniki budżetowe mogą być gorsze niż przewidywane w programie. Planowany na 2008 r. wzrost dochodów z podatków opiera się na nieco zbyt korzystnych założeniach i stanowi odzwierciedlenie ewentualnej optymistycznej oceny wysiłków podjętych w celu wyeliminowania zjawiska uchylania się od płacenia podatków i oszustw podatkowych. Oczekuje się jednak, że skuteczne wdrożenie powiększających dochody środków uznaniowych w 2008 roku i planowane reformy mające na celu poprawę struktury instytucjonalnej i przejrzystości procedury budżetowej na podstawie wieloletniego budżetowania wykonania/programów będą miały pozytywny wpływ na wynik budżetowy w średnim okresie, choć ich szczegółowy wpływ na budżet pozostaje niepewny. W latach 2009–2010 program nie przewiduje wsparcia celów budżetowych odpowiednimi środkami, choć zakłada korzystny scenariusz makroekonomiczny. W świetle powyższych zagrożeń dla celów budżetowych, które kumulują się z niepewnością co do przyszłych znacznych dostosowań stan-przepływy, zmiana wskaźnika długu może być mniej korzystna, niż przewidziano w programie, szczególnie po roku 2008.
- (7) W świetle powyższej oceny ryzyka przedstawiony w aktualizacji kurs polityki budżetowej może nie być wystarczający, aby zapewnić osiągnięcie średniookresowego celu budżetowego zaraz po zakończeniu programu, zgodnie z jego przewidywaniami. Ponadto wystarczający margines bezpieczeństwa

⁽¹⁾ W związku z ostatnią korektą w górę — o 9,6 % począwszy od 2000 r. — danych dotyczących greckiego PKB, cele wyznaczone w aktualizacji nie są bezpośrednio porównywalne z celami zawartymi w poprzedniej aktualizacji. Aby umożliwić wiarygodne porównanie, dane liczbowe z poprzedniej aktualizacji przedstawione w niniejszym dokumencie zostały przealiczone z uwzględnieniem w mianowniku równania skorygowanego PKB.

⁽²⁾ Na wpływ netto działań jednorazowych składają się działania jednorazowe zwiększające deficyt o 0,7 punktu procentowego (związane głównie z zaległościami w płatnościach do budżetu UE w związku z korektą PKB, lecz również z wydatkami wynikającymi z letnich pożarów lasów) oraz środki zmniejszające deficyt o 0,4 punktu procentowego PKB (odroczone płatności banków na rzecz funduszy emerytalnych).

⁽³⁾ Dz.U. C 70 z 27.3.2007, str. 11.

chroniący przed przekroczeniem progu deficytu w wysokości 3 % PKB przy normalnych wahaniami makroekonomicznych może nie zostać zapewniony przed 2010 r. W obecnej aktualizacji przewiduje się szybsze niż w poprzedniej aktualizacji dostosowanie do średniookresowego celu budżetowego na poziomie ponad 0,5 punktu procentowego PKB rocznie, co jest zgodne z paktem stabilności i wzrostu. Jednak w świetle wskazanych powyżej zagrożeń począwszy od 2009 r. dostosowanie to powinno zostać wsparte odpowiednimi środkami. Rada odnotowuje, że przewidywane na 2008 r. dostosowanie strukturalne jest szybsze, niż to zakładano w poprzedniej aktualizacji, a plany na 2008 r. są zgodne z kierunkami polityki budżetowej przyjętymi przez Eurogrupę na posiedzeniu w kwietniu 2007 r. Jednak wskazane zagrożenia powinny zostać wyeliminowane. Ostatecznie, biorąc pod uwagę te zagrożenia, wydaje się, że tempo obniżania wskaźnika długu do wartości odniesienia będzie w okresie objętym programem wystarczające. Tym niemniej w okresie objętym aktualizacją pozostaje on znacznie powyżej wartości odniesienia wynoszącej 60 %. Ponadto proces dostosowania przyjął wolniejsze tempo; jest on uwarunkowana osiągnięciem ambitnych celów w zakresie deficytu.

- (8) Wydaje się, że zagrożenia dla stabilności finansów publicznych Grecji w długim okresie kształtują się na wysokim poziomie. Długookresowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet nie może zostać należycie oceniony, dopóki nie będą dostępne wspólnie uzgodnione długookresowe prognozy dotyczące wydatków emerytalnych. Jednak kształtuje się on prawdopodobnie znacznie powyżej średniej UE. Zgodnie z najnowszymi dostępnymi informacjami, zawartymi w aktualizacji programu stabilności z 2002 r., przewiduje się znaczny wzrost udziału wydatków na emerytury w PKB w długim okresie. Zgodnie z oceną zamieszczoną w programie pozycja budżetowa w 2007 r., która jest podobna do pozycji wyjściowej z poprzedniego programu, stanowi zagrożenie dla stabilności finansów publicznych, nawet zanim weźmie się pod uwagę długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet. Ponadto obecny poziom długu brutto przekracza znacznie określoną w Traktacie wartość odniesienia. Zmniejszenie go będzie wymagało osiągnięcia wysokich nadwyżek pierwotnych w długiej perspektywie. Do zmniejszenia zagrożeń dla długookresowej stabilności finansów publicznych przyczyniłaby się ich planowana konsolidacja, jak również kontynuacja prowadzonej reformy systemu opieki zdrowotnej i zreformowanie systemu emerytalnego w celu powstrzymania prawdopodobnie znacznego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
- (9) Program stabilności jest do pewnego stopnia spójny z przedstawionym w październiku 2007 r. sprawozdaniem z realizacji krajowego programu reform. Podczas gdy przewidziane w programie stabilności środki w zakresie finansów publicznych są zgodne ze środkami przewidzianymi w krajowym programie reform, program stabilności zawiera jedynie częściową jakościową ocenę całkowitego wpływu krajowego programu reform w ramach średniookresowej strategii budżetowej. Zgodnie z programem większość środków i działań planowanych na 2008 r., zawartych w sprawozdaniu z realizacji krajowego programu reform, a także stosowne przepisy budżetowe zostały zamieszczone w ustawie budżetowej na 2008 r. Jednakże brak w nim systematycznych informacji o bezpośrednich kosztach lub oszczędnościach budżetowych wynikających z najważniejszych reform przewidzianych w krajowym programie reform, a z wyjątkiem 2008 roku w przedstawionych prognozach budżetowych nie uwzględniono wyraźnie skutków działań wskazanych w sprawozdaniu z realizacji krajowego programu reform dla finansów publicznych.
- (10) Przewidziana w programie strategia budżetowa jest zasadniczo zgodna z ogólnymi wytycznymi polityki gospodarczej dla Grecji oraz z wytycznymi dla państw członkowskich strefy euro w dziedzinie polityki budżetowej, wydanymi w kontekście strategii lizbońskiej.
- (11) Co do wymagań odnośnie do danych, które to wymagania określono w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych ⁽¹⁾. Program w niektórych zasadniczych punktach odbiega jednak od wzoru określonego w kodeksie postępowania ⁽²⁾.

Podsumowując: program zakłada przyspieszenie redukcji deficytu budżetowego w kontekście silnego wzrostu w celu osiągnięcia nominalnej równowagi budżetowej w 2010 r., mimo iż w okresie trwania programu nie przewiduje się osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w ujęciu strukturalnym. Konsolidacja ta, bazująca na szybkim wykonaniu budżetu na rok 2008 oraz znacznym zwiększeniu

⁽¹⁾ W szczególności brak danych na temat: wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych z podziałem na funkcje, długookresowej stabilności finansów publicznych oraz informacji odnośnie do sytuacji w zakresie zadłużenia (różnica między rozliczeniami w oparciu o metodę kasową i memoriałową, akumulacja netto aktywów finansowych, wpływ wyceny i inne, płynne aktywa finansowe, zadłużenie finansowe netto).

⁽²⁾ Zwłaszcza sekcja 6 („Długookresowa stabilność finansów publicznych”) dostarcza jedynie ograniczonych informacji o emeryturach i odnosi się do prognoz zawartych w aktualizacji programu stabilności z grudnia 2002 r.

dochodów z podatków w okresie trwania programu, jest zagrożona w związku z faktem, iż opiera się na optymistycznym scenariuszu makroekonomicznym, a środki zwiększające dochody po 2008 roku nie zostały w pełni określone. Ponadto nie ma pewności co do znacznych planowanych dostosowań stan-przeplwy. Konsolidacja opiera się również w sposób znaczący na wynikach walki z uchylaniem się od płacenia podatków, która jest jedynie częściowo wspomagana reformami systemu poboru podatków. Ponadto planowane ograniczenia niektórych pozycji w wydatkach (jako udział w PKB) nie zostały wsparte odpowiednimi środkami i są tylko częściowo zniwelowane planami zwiększenia świadczeń socjalnych. Zapewnienie zdecydowanej ścieżki konsolidacji budżetowej umożliwi przeciwdziałanie brakom równowagi występującym w gospodarce greckiej, w szczególności utrzymującej się inflacji, utracie konkurencyjności oraz znacznemu deficytowi bilansu płatniczego. Poziom długu, będący jednym z najwyższych w strefie euro, w połączeniu z przewidywanym wzrostem wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, będzie miał negatywny wpływ na długookresową stabilność finansów publicznych, która pozostaje mocno zagrożona.

W świetle powyższej oceny wzywa się Grecję do:

- (i) przeprowadzenia planowanego dostosowania do średniookresowego celu budżetowego, odpowiedniego zmniejszenia długu w relacji do PKB, wykorzystania każdej nadwyżki budżetowej do przyspieszenia procesu konsolidacji, aby osiągnąć średniookresowy cel budżetowy w okresie objętym programem;
- (ii) kontynuacji trwających reform administracji podatkowej oraz dalszej poprawy procedury budżetowej poprzez zwiększanie jej przejrzystości, szczegółowe przedstawienie średniookresowych ram budżetowych oraz skuteczne wdrożenie mechanizmów monitorowania, kontroli i poprawy efektywności wydatków pierwotnych;
- (iii) poprawy długoterminowej stabilności finansów publicznych poprzez osiągnięcie średniookresowego celu budżetowego, kontynuacji trwających reform systemu opieki zdrowotnej oraz zreformowania systemu emerytalnego — z uwagi na poziom długu oraz przewidywany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa; zaktualizowane długookresowe prognozy dotyczące wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa powinny zostać dostarczone w najbliższym możliwym terminie.

Rada odnotowuje również, że takie działania byłyby zgodne z kierunkami w zakresie polityki budżetowej przyjętymi przez Eurogrupę w kwietniu 2007 r.

Grecję wzywa się również do ściślejszego przestrzegania terminów przedkładania programów stabilności i konwergencji ustalonych w kodeksie postępowania.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych ⁽¹⁾

		2006	2007	2008	2009	2010
Realny PKB (zmiana w %)	PS grudzień 2007	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
	KOM listopad 2007	4,3	4,1	3,8	3,7	nd.
	PS grudzień 2006	4,0	3,9	4,0	4,1	nd.
Inflacja HICP (%)	PS grudzień 2007	3,3	2,9	2,8	2,7	2,6
	KOM listopad 2007	3,3	2,8	3,1	3,1	nd.
	PS grudzień 2006	3,3	3,3	2,8	2,6	nd.
Luka produktowa ⁽²⁾ (% potencjalnego PKB)	PS grudzień 2007	0,8	0,8	0,8	0,9	1,1
	KOM listopad 2007 ⁽³⁾	1,1	1,3	1,2	1,2	nd.
	PS grudzień 2006	1,0	0,9	1,1	1,5	nd.

		2006	2007	2008	2009	2010
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS grudzień 2007	- 12,3	- 12,8	- 12,7	- 12,5	- 12,2
	KOM listopad 2007	- 9,6	- 9,4	- 9,5	- 9,4	nd.
	PS grudzień 2006	- 8,9	- 7,9	- 7,6	- 7,3	nd.
Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS grudzień 2007	- 2,5	- 2,7	- 1,6	- 0,8	0,0
	KOM listopad 2007	- 2,5	- 2,9	- 1,8	- 1,8	nd.
	PS grudzień 2006	- 2,6	- 2,4	- 1,8	- 1,2	nd.
	PS grudzień 2006 r. korekta	- 2,4	- 2,2	- 1,6	- 1,1	nd.
Wynik pierwotny (% PKB)	PS grudzień 2007	1,6	1,2	2,4	3,1	3,8
	KOM listopad 2007	1,6	1,0	2,1	2,0	nd.
	PS grudzień 2006	2,0	2,0	2,4	2,9	nd.
Wynik w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽²⁾ (% PKB)	PS grudzień 2007	- 2,8	- 3,1	- 1,9	- 1,2	- 0,5
	KOM listopad 2007	- 3,0	- 3,4	- 2,4	- 2,3	nd.
	PS grudzień 2006	- 3,0	- 2,8	- 2,3	- 1,8	nd.
Wynik strukturalny ⁽⁴⁾ (% PKB)	PS grudzień 2007	- 3,2	- 2,8	- 2,0	- 1,2	- 0,5
	KOM listopad 2007	- 3,5	- 3,1	- 2,4	- 2,3	nd.
	PS grudzień 2006	- 3,4	- 2,8	- 2,3	- 1,8	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS grudzień 2007	95,3	93,4	91,0	87,3	82,9
	KOM listopad 2007	95,3	93,7	91,1	88,8	nd.
	PS grudzień 2006	104,1	100,1	95,9	91,3	nd.
	PS grudzień 2006 r. korekta	95,0	91,3	87,5	83,3	nd.

Uwagi:

- (¹) W aktualizacji z grudnia 2007 r. wykorzystuje się dane dotyczące oficjalnego skorygowanego PKB (korekta w górę o 9,6 %) — zgodnie z komunikatem prasowym Eurostatu z dnia 22 października 2007 r. — w związku z czym nie można ich bezpośrednio porównywać z danymi zawartymi w aktualizacji z grudnia 2006 r. W celu umożliwienia wiarygodnego porównania w wierszach „PS grudzień 2006 r. korekta” zamieszczono wartości docelowe z aktualizacji z grudnia 2006 r. po przeliczeniu polegającym na zamieszczeniu w mianowniku równania skorygowanego PKB. Prognoza służb Komisji z jesieni 2007 r. opiera się na oszacowaniu składowych elementów skorygowanego PKB w związku z brakiem oficjalnych danych statystycznych na temat rachunków narodowych przed terminem jej zamknięcia.
- (²) Podane w programie wartości luki produktowej oraz wyniku uwzględniającego zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programach.
- (³) Na podstawie szacowanego potencjalnego wzrostu w wysokości 3,9 %, 3,8 % i 3,7 % odpowiednio w latach 2007–2009.
- (⁴) Wynik w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i działania tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem działania jednorazowe i działania tymczasowe wynoszą 0,4 % PKB w 2006 r., 0,3 % w 2007 r. i 0,1 % w 2008 r. — działania te zmniejszają deficyt w 2006 r. i 2008 r., natomiast zwiększają go w 2007 r. Według jesiennej prognozy służb Komisji środki te wynoszą 0,4 % PKB w 2006 r. (zmniejszające deficyt) i 0,3 % w 2007 r. (zwiększające deficyt).

Źródło:

Program stabilności (PS); prognozy gospodarcze służb Komisji z jesieni 2007 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.